

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády

ze dne 30. listopadu 2009 č. 1450

Stanovisko

**vlády k návrhu zákona, kterým se mění a doplňuje zákon č. 40/2009 Sb.,
trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb.
(sněmovní tisk č. 955)**

Vláda na jednání své schůze dne 30. listopadu 2009 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění a doplňuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb. (sněmovní tisk č. 955), a vyslovila s věcným řešením, které je předmětem návrhu souhlas.

Zároveň však upozorňuje na dále uvedené nedostatky, které jsou s předloženým návrhem zákona spojeny.

1. Nový trestní zákoník, který nahrazuje dlouho používaný a již nevyhovující trestní zákon z roku 1961, by neměl být předmětem dílčích novel před tím, než bude po nabytí účinnosti aplikován orgány činnými v trestním řízení. Lze očekávat, že vzhledem k množství nových institutů v něm obsažených si praxe po určité době provedení některých novel vyžádá, tyto novely však musí vycházet z důkladného vyhodnocení vhodnosti a účinnosti jednotlivých ustanovení trestního zákoníku a musí být provedeny až po posouzení odbornou právní veřejností. Předložený návrh zákona tomuto základnímu koncepčnímu pohledu neodpovídá.

2. Navržená právní úprava by vzhledem ke svému znění a navrženému datu nabytí její účinnosti vytvořila situaci, že spáchání trestného činu řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění a spáchání trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky v nedbalostní formě sice nebude od 1. ledna 2010 trestné, neboť nový trestní zákoník toto jednání jako trestný čin nepostihuje, probíhající trestní stíhání budou zastavována, osoby odsouzené pro tyto trestné činy k nepodmíněnému trestu odnětí svobody budou propouštěny z výkonu tohoto trestu podle § 419 nového trestního zákoníku, a uložené tresty budou v případech souhrnných a úhrnných trestů zkracovány, avšak po 6 měsících by obě jednání byla znovu trestná.

3. Předloženým návrhem zákona nedochází k odstraňování chyb a nedostatků, které by vznikly v průběhu zpracovávání a schvalování nového trestního zákoníku, jak se jinak předkladatelé návrhu zákona domnívají; řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění a nedbalostní forma trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky nebyly do vládního návrhu zákona zařazeny na základě dlouhodobé odborné diskuse a na základě požadavku orgánů činných v trestním řízení, zejména státních zastupitelství a soudů.

Skutková podstata trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 (bod 1 návrhu novely) pouze ve formě úmyslného jednání byla do trestního zákoníku zařazena na základě toho, že zejména ze strany soudní praxe bylo poukazováno na to, že tento trestný čin je v naprosté většině případů páchan v přímém úmyslu a případy tzv. zbytkového alkoholu, kdy byl alkohol nalezen v krvi řidiče zpravidla druhý den po jeho požití, nemají charakter, jak to předkladatelé navrhuji, nedbalostního jednání, nýbrž jednání v úmyslu nepřímém. Pokud by takové jednání mělo mít i nedbalostní charakter, mohlo by to v praxi způsobit, že sankce ukládaná za obdobný přestupek by byla nelogicky tvrdší než za trestný čin, neboť za spáchání přestupků podle § 22 odst. 1 písm. b) a c) zákona o přestupcích se zákaz činnosti ukládá obligatorně, v ustanovení § 274 odst. 1 trestního zákoníku tomu tak není.

4. Zpřísnění postihu za řízení vozidla ve stavu vylučujícím způsobilost k takové činnosti tak, jak je to navrhováno v novém odstavci 2 § 274 (bod 2 návrhu novely), neodpovídá plně smyslu a účelu trestního zákoníku, neboť navržené vyčlenění takového jednání z případů, na které se vztahuje odstavce 1 tohoto ustanovení, by v řadě případů vedlo k nedůvodnému přísnějšímu postihu oproti jiným závažnějším jednáním, která by byla postihována pouze podle odstavce 1.

Kromě toho smysl navrženého zpřísnění postihu pachatele, který vozidlo řídí bezprostředně po požití návykové látky (bod 2 návrhu novely), tedy za jednání, které je v současné době postižitelné jako přestupek podle § 22 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích, není z předloženého návrhu zákona zcela zřejmý, neboť nejsou zejména stanovena kritéria, podle kterých by se mělo posuzovat, kdy bude uvedené jednání pouhým přestupkem a kdy již trestným činem s možností uložit i trest odnětí svobody, ale, jak je výše uvedeno, bez možnosti obligatorního uložení zákazu činnosti.

5. K návrhu nového ustanovení § 274a - Řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění (bod 3 návrhu novely) vláda nad rámec toho, co se uvádí v předchozích bodech, opět poukazuje na možnost výrazného postihu tohoto jednání podle zákona o přestupcích, kde je navíc tento postih rozčleněn v § 22 na jednotlivé případy chybějícího řidičského oprávnění, například řidič nemá řidičské oprávnění příslušné skupiny, byl mu vysloven zákaz činnosti nebo řidičský průkaz po pravomocném rozhodnutí o zákazu činnosti neodevzdal a dále používal. Rovněž v těchto případech se, na rozdíl od navržené právní úpravy, obligatorně ukládá zákaz činnosti.